

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ
СПОРТУ ДЛЯ ВСІХ

Приймак Марія

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Аннотація

В статті розглянуті шляхи удосконалення організації підвищення кваліфікації фахівців спорту для всіх. Результати дослідження показали, що сьогодні існує потреба в удосконаленні процесу підвищення кваліфікації фахівців центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». Головною діяльністю в цьому напрямку слід визначити: створення чіткої системи підвищення кваліфікації, яка відповідає сучасним вимогам; внесення змін до організації курсів підвищення кваліфікації, які проводяться на базі центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх».

Ключевые слова: підвищення кваліфікації, спорт для всіх.

Annotation

The article describes ways to improve the organization of training of specialists for all sports. Results of the study showed that currently there is an urgent need for substantial improvement in process of training of specialist working in "Sport for All" public health centers. The main activities in this trend should be the defined as such: creation of flexible system of professional development, that would satisfy the modern requirements; adding modifications into organization of courses of professional development, which take place in "Sport for All" public health centers.

Key words: training, sport for all.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Розвиток сучасного суспільства характеризується інтенсивним накопиченням науково-практичних знань. Цей процес повною мірою відноситься до сфери фізичної культури і спорту. У другій половині двадцятого століття відбувається інтенсивний розвиток науки, накопичення знань та узагальнення досвіду практичної діяльності у сфері фізичної культури і спорту. Наслідком цього є бурхливе зростання спортивних досягнень і успіхи в популяризації численних форм оздоровчих технологій у розвинених країнах світу. Однак знання, отримані фахівцями, вже через п'ять років застарівають на 50 %. Не викликає сумнівів і той факт, що знань, отриманих фахівцем у вузі, явно недостатньо для його успішної роботи протягом професійної кар'єри. Тому не випадково двадцять перше століття оголошено ЮНЕСКО «століттям освіти». І, на думку фахівців, саме освіта дорослих є ключем у нове тисячоліття. Саме буття людини у двадцять першому столітті має бути нерозривно пов'язане з навчанням [6].

У сучасних умовах підвищення кваліфікації є необхідною умовою якісного кадрового забезпечення розвитку сфери фізичної культури і спорту у будь-якій країні. Не є виключенням і Україна. Зважаючи на це, у статті 49 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» та Положенні «Про під-

вищення кваліфікації тренерів та інших фахівців у сфері фізичної культури і спорту» передбачено, що держава забезпечує тренерам та іншим фахівцям у сфері фізичної культури і спорту підвищення кваліфікації один раз на п'ять років [4, 9].

Водночас сьогодні в Україні практично відсутня система підвищення кваліфікації фахівців сфери фізичної культури та спорту, у тому числі й фахівців сфери спорту для всіх. Для того, щоб ця сфера у нашій країні не відставала від розвитку науки та сучасних технологій, потрібно змінити ситуацію на краще, тобто започаткувати дієву систему підвищення кваліфікації фахівців спорту для всіх.

Слід відзначити, що проблеми підвищення кваліфікації фахівців сфери спорту для всіх не знаходять необхідного висвітлення у наукових працях. Дослідниками розглядаються питання, які мають опосередковане відношення до сфери спорту для всіх [7], стосуються підвищення кваліфікації інших категорій фахівців сфери фізичної культури і спорту [1, 5, 8], або базової підготовки фахівців спорту для всіх (М. В. Дутчак, 2009) [2, 3], тому сьогодні існує гострий дефіцит у відповідних дослідженнях, що обумовлює актуальність даної проблеми.

Мета дослідження – виявити ефективні форми підвищення кваліфікації фахівців сфери спорту для всіх і визначити переваги їхнього впровадження.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз результатів проведеного анкетування фахівців Всеукраїнського центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», а також Київського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» дозволив визначити позиції респондентів стосовно шляхів вдосконалення організації підвищення кваліфікації фахівців спорту для всіх.

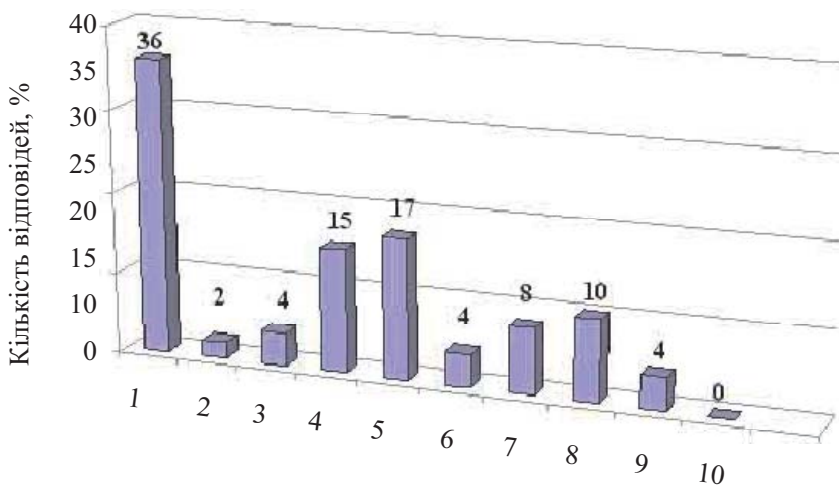
Респонденти представили свої точки зору стосовно періодичності підвищення кваліфікації. 22% з них підтримують офіційну позицію держави з цього питання – вони вважають, що оптимальним є термін: один раз на п'ять років. Більшість же респондентів (46%) вважають, що сучасний фахівець спорту для всіх має підвищувати кваліфікацію кожні 2-3 роки. Важливо також взяти до уваги точку зору 32% респондентів, згідно з якою кваліфікацію слід підвищувати постійно, але без відриву від роботи.

Дослідження дало змогу виявити ставлення респондентів до процесу підвищення кваліфікації. Позитивним результатом слід вважати розгляд фахівцями підвищення у якості засобу самовдосконалення. 36% з них визнали, що головним мотивом підвищення кваліфікації є їхнє бажання підвищити рівень своєї професійної майстерності (рис. 1).

За підсумками дослідження вдалось встановити, що респонденти схиляються до необхідності вдосконалювати існуючі форми підвищення кваліфікації. Так, майже половина з них (46%) вважає необхідним внести зміни в організацію проведення курсів підвищення кваліфікації, які проводять на базі центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» (рис. 2).

При цьому респонденти вважають за необхідне змінити насамперед форми підвищення кваліфікації. Такої позиції дотримуються 36% фахівців, 11% – тривалість курсів; 4% – час навчання та включення до програми курсів підвищення кваліфікації практичних занять.

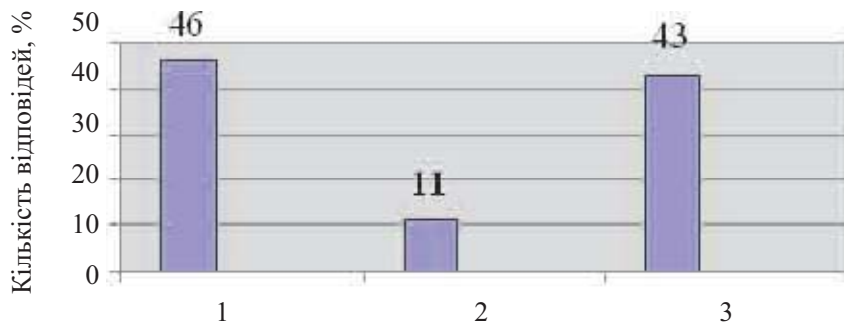
Респонденти вказали на доцільність дистанційної форми навчання під час підвищення кваліфікації. На користь цієї форми віддали голоси 64% учасників дослідження (рис. 3).

- 1 – бажання підвищити рівень своєї професійної майстерності;
- 2 – виконання вимог керівництва;
- 3 – майбутня атестація;
- 4 – потреба в безперервному підвищенні кваліфікації;
- 5 – прагнення оволодіти сучасними технологіями проведення масових заходів;
- 6 – бажання працювати по-новому;
- 7 – бажання змінити свій статус, зробити кар'єру;
- 8 – бажання оцінити свій рівень знань, умінь;
- 9 – природна допитливість;
- 10 – інше.

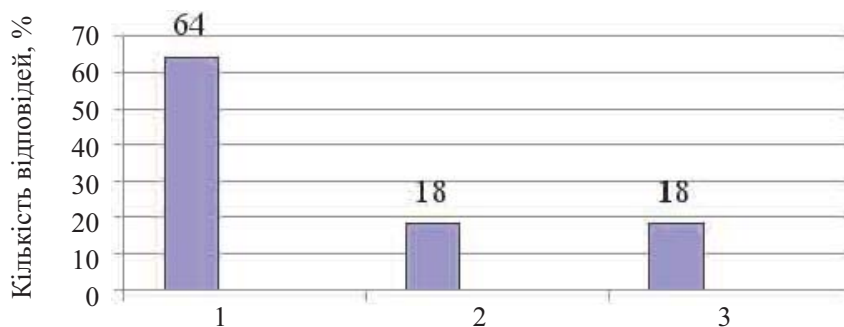
Рис. 1. Спонукальні мотиви підвищення кваліфікації фахівців спорту для всіх

- 1 – так, вважаю необхідним;
 2 – ні, мене все влаштовує;
 3 – важко відповісти.

Рис. 2. Оцінка необхідності внесення змін в організацію проведення курсів підвищення кваліфікації, які проводять на базі центрів фізичного здоров'я населення "Спорт для всіх"

- 1 – так, є доцільним;
 2 – ні, вважаю недоцільним;
 3 – важко відповісти.

Рис. 3. Оцінка доцільності запровадження дистанційної форми підвищення кваліфікації фахівців центрів фізичного здоров'я населення "Спорт для всіх"

Така позиція видається цілком зрозумілою. Справа в тому, що штатний склад фахівців центрів спорту для всіх, особливо на місцевому рівні, є досить обмеженим. У таких умовах відлучення хоча б одного з фахівців на тривалий час для підвищення кваліфікації є досить відчутним для центру, оскільки замінити його ніким. З огляду на це дистанційне підвищення кваліфікації виявляється таким, що дозволяє найкращим чином поєднувати навчання фахівців з виконанням ними посадових обов'язків. Це найкраще влаштовує і фахівця, і центр.

Крім того, на думку респондентів, дистанційне навчання

має низку переваг, головними серед яких є: можливість надзвичайно оперативно отримувати з будь-якої відстані інформацію будь-якого обсягу і виду (21%); можливість організації електронних конференцій, в тому числі, в режимі реального часу, комп'ютерних аудіоконференцій і відеоконференцій (18%); можливість отримувати інформацію у зручному для Вас місці через мережу Інтернет (18%); можливість своєчасно отримувати необхідну інформацію (7%); можливість отримувати інформацію у зручний для Вас проміжок часу (3%).

При цьому найбільш зручними для дистанційної форми під-

вищення кваліфікації засобами и передачі інформації респонденти визначили: сайти мережі "Інтернет" (64%); електронна пошта (25%); друковані посібники (11%); DVD диски з лекційним відео-матеріалом (4%) .

Висновки

Результати дослідження засвідчили, що сьогодні існує нагальна потреба в істотному вдосконаленні процесу підвищення кваліфікації фахівців центрів фізичного здоров'я населення "Спорт для всіх". Головними напрямками діяльності у цьому напрямі слід визначити: створення системи підвищення кваліфікації, яка відповідає б сучасним вимогам; започаткування договірних відносин Міністерства молоді та спорту України та центрів фізичного здоров'я населення "Спорт для всіх" з вузами фізичного виховання і спорту на предмет проведення регулярного підвищення кваліфікації фахівців центрів різних рівнів; використання під час підвищення кваліфікації фахівців центрів інноваційних технологій навчання, зокрема дистанційного навчання; внесення зміни в організацію проведення курсів підвищення кваліфікації, які проводять на базі центрів фізичного здоров'я населення "Спорт для всіх".

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження проблем підвищення кваліфікації фахівців центрів фізичного здоров'я населення "Спорт для всіх" доцільно присвятити розробці концепції та моделі системи підвищення кваліфікації даної категорії фахівців, а також адаптації напрацювань з дистанційного навчання до умов вітчизняної сфери спорту для всіх.

Література:

1. Воробйов М. І. Передумови та шляхи формування сучасної системи післядипломної освіти фахівців з фізичного виховання і спорту в Україні / М. І. Воробйов, Ю. П. Мічуда // Педа-

- гогіка, психологія та мед.-біол. проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. пр. – Х., 2004. – № 21. – С. 3-8.
2. Дутчак М. В. Підготовка фахівців з менеджменту і управління спортом для всіх у зарубіжних країнах / М. В. Дутчак // Педагогіка, психологія, та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: [наукова монографія / ред. проф. Єрмаков С. С.]. – Х.: ХДАДМ (ХХІІІ), 2009. – № 3. – С. 43–48.
3. Дутчак М. В. Теоретичні основи формування системи підготовки менеджерів спорту для всіх в Україні / М. В. Дутчак // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2009. – № 1. – С. 3–9.
4. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 № 3808-ХІІ [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>
5. Лисенко І. А. Система забезпечення післядипломної фізкультурної освіти / І. А. Лисенко // Олімпійський спорт і спорт для всіх : Матеріали ІХ Міжнарод. наук. конгр. – К.: Олімп. л-ра, 2005. – С. 915.
6. Лосин Б. Е. Педагогическая эффективность повышения квалификации специалистов по физической культуре и спорту : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.01.04 / Б. Е. Лосин. – СПб., 2001. – 40 с.
7. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: Підручник. – К.: Кондор, 2005. – 408 с.
8. Петрова О. О. Модель дистанційного підвищення кваліфікації українських тренерів / О. Петрова, В. Томашевський // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : [наук. журн.] / за ред. С. С. Єрмаков; Харків. обл. відділення НОК України; ХДАДМ. – Х., 2012. – № 3. – С. 63-68.
9. Положення «Про підвищення кваліфікації тренерів та інших фахівців у сфері фізичної культури і спорту» від 06.09.2010 р. № 3038 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z08-64-10>

